

# Het Kerstfeest



Naverteld door NANNIE VAN WEHL.

Met illustraties van H. VERSTIJVEN.

Paul Eipper is een bekend Duitsch schrijver die met een boek : „De dieren kijken ons aan,” heel veel naam heeft gemaakt. Het is versierd met tal van prachtige foto's van dieren, in hun oogenblikken, dat ze „ons aankijken” — dat hun sprekende oogen ons vragen om liefde, vriendschap en begrip.

Paul Eipper *begrijpt* de dieren en heeft ze lief als zijn medescheepselen. In het mooie Duitsche tijdschrift: „die Woche” heeft eens een vertelsel van hem gestaan over wat hij had meegemaakt van de kerstfeesten der dieren. Hier volgt dat verhaal in mijn eigen woorden.

„Er is toch zeker geen baas van een hond, geen vrouw van een poes, of ze zullen op kerstavond wat héél lekkers voor hun beestjes hebben — een flinke bout, of wat vette worstevelletjes. Hoeveel verstand de dieren ook hebben, van de diepe zin van ons kerstfeest begrijpen ze natuurlijk niets, maar we willen hen toch in onze vreugde laten delen. Ik heb een goede vriend in den Berlijnschen Dierentuin, in den Zoo. Het is de dierenverpleger Liebetreu. Al dertig jaar lang verzorgt hij daar de dieren en heeft zich den eernaam „Apenvader” verworven. Met de trouwe hulp van zijn vrouw heeft hij honderden apen opgekweekt of ze door ziekten en narigheid heengeholpen. Vader Liebetreu zegt, dat afwisseling goed is voor een dier, goed voor zijn lichaam en goed voor zijn dierenzieltje, daarom moeten de dieren zoo nu en dan eens een extraatje en een verzetje hebben.

„Op kerstavond steken we een dennentak boven elk slaaphok van de Gorilla's, de Chimpansees en Orang-Oetangs. Moeder hangt er wat suikergoed, wat appelen en noten aan, ook wat zilverdraden en versierseltjes. Dan moet u zien, hoe blij ze



zijn als ze dat wonder in de gaten krijgen! Dan moet u hun vergenoegd gebrom hooren, waarmee ze de tak aftrekken en gaan plunderen. Als we ze een verhaaltje vertellen, willen ze gewoon niet naar bed. Dan luisteren ze met de diepste aandacht!

Op eersten Kerstdag krijgen ze een feestmaaltijd, kalfsvleesch zooals we zelf op tafel hebben, vooral sappige druiven en 's middags gaan mijn vrouw en ik met lekkere melkchocola langs de kooien. Gaat u eens mee, ik ga Titine een prentenboek geven." De Chimpansee, mevrouw Titine kreeg een prentenboek aangereikt en bekeek het aandachtig. Vél langer en aandachtiger keek ze naar de plaatjes

dan naar de bladzijden met letters. Vader Liebetreu vertelt verder: „Als u Titine een potlood wil geven, weet ze héél goed, wat ze daarmee doen moet. Laatst heeft ze van een schilder een papier en een stuk houtskool gekregen, geduldig ging ze daar het heele blad mee volkrabbelen.”

Vader Liebetreu hield ineens op, van schrik — Tobo, een brutale aap, heeft Titine het prentenboek uit de handen gerukt, ze gilt luid, hij weg, zij hem na, een gorilla doet mee aan het opstootje, en de snippers papier dwarrelen omlaag.

Meermalen heeft Vader Liebetreu in den Kerstnacht moeten waken aan de legerstede van een zieken aap. Dan neemt hij geregeld temperatuur op; 41,1 had laatst een zeer kostbare aap, juist in den Kerstnacht. Dan maakt Liebetreu natte omslagen voor het dier, giet het op tijd de medicijn tusschen de droge lippen, laaft het met suikerwater.

\* \* \*

Ergens, ik zeg met opzet niet waar, want men kan in dat oord maar heel enkele bezoekers hebben—ik hoor tot de uitverkorenen die er komen mogen, maar dan ook duchtig mee de handen moeten uitsteken—ergens ligt een groote hoeve, tusschen een rivier en de bergen. Daar woont een heele arke Noachs en dat komt en dat gaat.

Precies als in de menschenhotels.

De dieren zijn daar niet om bekeken te worden, maar louter om op hun verhaal te komen. Het zijn dieren, die lange, vaak moeilijke reizen hebben gemaakt, ze moeten later naar de dierentuinen. Of 't zijn circusdieren, menagerie-bewoners, die verpleging noodig hebben.

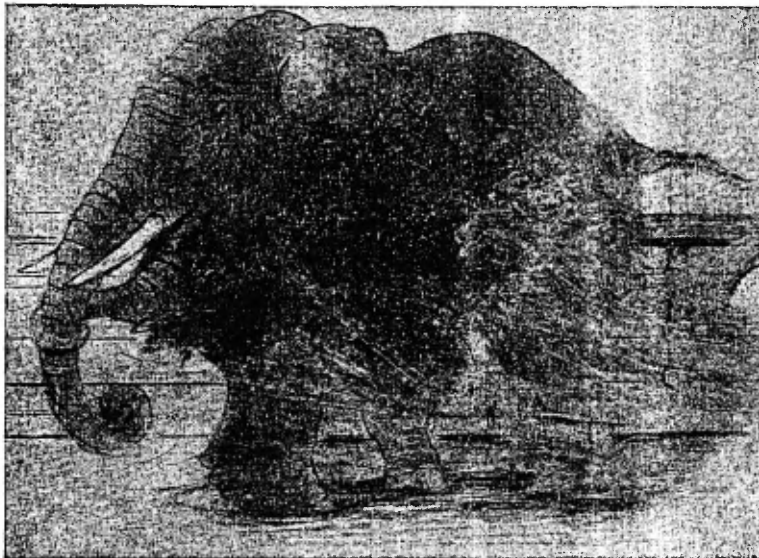
Ik ben er eens een heele Decembermaand geweest. De dagen vlogen om. Wat werd daar gewerkt!

Toch was 't heel stil rondom de dierennederzetting. De dikke laag sneeuw dempte alle geluid der steeds aanrijdende groote vrachtwagens; de menschen hadden 't te druk om leven te maken, de dieren, die aangevoerd werden in transportkooien,

heelemaal in stroo verpakt tegen de kou — waren te moe en lieten zich meestal kalm vanuit hun transportkooi in hun warm en rustig verblijf brengen.

Soms gaat dat ook weleens heel moeilijk. De dieren, schuw door uitputting, willen niet uit hun transportkooi. Geweld helpt niet, slechts eindeloos geduld. De ervaren verplegers spreken de schuwe dieren kalmeerend toe — een stukje lokaas doet wonderen. Erg is het, als een dier ineens vreeselijk lawaai gaat maken en te drukke bewegingen. Want dan kunnen ze zich bezeeren aan de wanden of de tralies van hun kooi — en hun burens doen hen na. Ontzaglijke bewondering heb ik gekregen voor de verplegers die er dan bepaald een diertaal op na houden, die met sissen zoemgeluiden, soms met een hartelijk woord, de dieren tot kalmte weten te brengen.

Op den 24sten December was er juist een heel groot diertransport aangekomen. Dat was een werken, om alles vóór kerstavond veilig, rustig en warm binnen te heb-



bèn! Toen de duisternis al begon te vallen, stonden er nog zes olifanten op het station en honderd kisten met apen waren opgestapeld in de schuren. Dat moest vóór Kerstmis nog alles onder dak! De mannen werkten onverdroten, en 's avonds zaten ze met hun allen rondom hun Kerstboom, kregen aardige geschenken, werden getraakteerd. Er was een gramfoon, er was radiomuziek, maar hun grootste kerstavondvreugde was, naar het scheen, het praten met elkaar over al hun ondervindingen die ze met dieren en in hun moeilijk vak van dierenbegeleiders en dierenverpleger hadden opgedaan.

Een had een echt Kerstverhaal:

„De Kerstnacht van zestien jaar geleden zal ik nooit vergeten. Daar dobberde ik op een ouwe schuit tusschen Colombo en Marseille, met twee honderd dieren aan boord. En slecht weer! De meeste dieren waren in kisten opgeborgen, beneden. Mijn zwarte bediende werd zeeziek. Toen stond ik voor alles alléén. Om de andere dag drie schapen slachten en aan de tijgers voeren. Op het dek stonden acht groote olifanten. Een had een jong, een paar weken oud. Tegen Kerstavond werd de storm



een orkaan. Ik had de olifanten met kettingen vastgesjord aan de reeling. Ze gedroegen zich heel verstandig, ze hielden netjes hun evenwicht op het steeds heftiger schommelende schip en als een stortzee ze nat had gemaakt, dan trompetten ze hard. Maar het jong! Als ik dat had vastgebonden, had ik 't vermoord, 't zou zich geworgd hebben of de gewrichten gebroken hebben. Het jong van de Moeder wegnemen en beneden opbergen ging ook niet, de knaap woog al tweehonderd pond en was al heel wat mans. Het eenige, dat er op zat was: afwachten. Ik bond mezelf aan de reeling. Ieder kwartier was het jong in een stortzee verdwenen, iedere keer vreesde ik 'm niet meer terug te

zien komen, maar telkens kwam hij weer opdagen, druipnat.

Een vreeselijke stortzee, nú gaat hij eraan, dacht ik. Ik kan weer zien, daar komt hij doornat troost bij zijn Moeder zoeken. En wat doet ze? Ze pakt hem met haar slurf beet, zet hem klem tusschen haar voorpooten. Zoo houdt ze hem dag en nacht tot de storm voorbij was. Zeg nu nog maar eens, dat de dieren geen verstand hebben!"

Neen, dat beweerde niemand uit dien kring. Dat wisten ze allemaal wel beter.

Vijf minuten waren we allemaal stil, rookten onze pijp en dachten aan dien nacht, die Moeder, dat jong. Toen middernacht geslagen was, ben ik een luchtje gaan scheppen, in de verte luidden de Kerstklokken. In bijna alle dierenverblijven was het stil. Een onrustige hijena ging nog op en neer, een paar roofdieren lieten hun klauwen tikken op den houten vloer. De olifanten hadden, in de groote hall, al ieder een gemakkelijke ligplaats gemaakt in het stroo, soms zag ik een paar pooten als zuilen zich strekken of een slurf ging omhoog. Naast een witte zebu-os stond een rijtje dwergezels. Dat deed me goed, 't was immers Kerstnacht, daar lagen de os en de ezels vredig naast elkaar, als eens in een anderen stal.

Ik ging de poort van 't erf uit, langs den nachtwacht. Terwijl ik over den besneewden landweg naar het bosch liep, moest ik denken aan een houtvestersgezin in Oost-Pruisen, waar ik eens Kerstmis gevierd had. De kinderen daar zochten het heele najaar door kastanjes, eikels en beukenootjes en spaarden die op. Op Kerstavond versierden ze een mooi klein Kerstboompje, met kaarsjes en al. Vader reed hen dan in de slee een eind weg, tot waar het stil en eenzaam is en de drink- en voederplaatsen van het wild uit de bosschen liggen. Daar zetten ze het Kerstboompje neer; als het goed weer er voor was, staken ze de kaarsjes aan. Al hun kastanjes, eikels en nootjes schudden ze uit op de voederplaatsen. En als ze dan weer terug reden om hun eigen Kerstfeest te gaan vieren, moesten ze telkens eens omkijken, of het boompje nog in den glans van zijn kaarsjes straalde: „nu weten de herten en de reeën ook, dat het vandaag Kerstmis is,” zeiden ze dan. En dat was altijd hun grootste Kerstvreugde.